

Advokátský proces?!

eFocus

V poslední době probíhá na různých úrovních poměrně intenzivní diskuse nad tím, zda je, či není vhodné odsunout plánovanou účinnost nového občanského zákoníku (NOZ) a dalších nových soukromoprávních předpisů. Názory odborné i laické veřejnosti se různí a ta či ona strana se předhání v argumentaci pro, či proti. Na pořadu dne jsou televizní diskuse, které probírají tuto problematiku zleva i zprava, shora i zdola.

Nový občanský zákoník, stejně jako zákon o obchodních korporacích a zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním představují nepochybně největší legislativní změnu v soukromoprávní oblasti v posledních padesáti letech a nesou s sebou zvýšené nároky na práci celého justičního systému, zejména však nároky na rozhodování soudů.

Co však zaráží mě osobně je to, že v souvislosti s novou hmotně právní úpravou nebyl vypracován a schválen nový občanský soudní řád. Pokud jsou mé informace aktuální a pravdivé, pak se očekává pouze větší novela tohoto procesního předpisu. Obávám se ale, že jeho pouhá novela, byť většího rozsahu, může aplikaci nových občanskoprávních předpisů pořádně ztížit.

Jak známo, v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány. Platný občanský soudní řád je ucelený, nicméně často novelizovaný a poměrně složitý právní předpis.

Jsem si naprosto jistý, že pro laika je téměř nemožné aplikovat procesní předpis v praxi. Stěží zřejmě může definovat rozdíly mezi přípravným jednáním a ústním řízením, povinnou koncentrací a koncentrací na návrh, různými fikcemi, zejména fikcemi doručení, rozdíly mezi rozsahem odvolání a odvolacími důvody apod. Detailní znalost těchto předpisů je nezbytným předpokladem úspěchu v soudním řízení. Pokud k tomu všemu přistoupí ještě výše zmíněná, možno říci revoluční, změna soukromoprávní úpravy, kterou i odborníci budou dlouhá léta zpracovávat, je nepochybné, že se laik bez odborné právní pomoci neobejde.

Ponechání účastníka řízení bez odborné pomoci má ale mnohem širší dopady, než jen v samotném řízení před soudem. Dnes nemá nezastoupený účastník proti účastníku zastoupenému, proti velkým hráčům, jakými jsou banky a jiné finanční instituce, různým vymahačským společnostem apod., prakticky šanci uspět. Prohrává spor nikoliv proto, že je z hlediska hmotněprávního v nevýhodě, ale zejména ze zcela formálních důvodů. To samozřejmě posiluje v nezastoupených účastnících pocit bezmoci, nespravedlnosti, nefunkčnosti či špatné funkčnosti soudního systému, a tím i systému společnosti jako celku. A to je jev jistě nežádoucí.

V této souvislosti bych proto považoval za vhodné zahájit diskusi o možnosti rozšíření povinného zastoupení účastníků soudního řízení, a to zejména soudního řízení sporného, advokátem. Takovéto povinné zastoupení by bylo podle mého názoru na místě ve všech sporech, které se týkají nemovitostí, ve sporech, jejichž hodnota převyšuje částku např. půl milionu korun, ve statusových sporech obchodních korporací a v mnoha dalších.

Nelze také pominout to, že v případě povinného zastupování advokátem odpadají problémy s doručováním, neboť advokáti povinně disponují od 1. 6. 2012 datovými schránkami. Advokáti jsou také pojištěni pro případ, kdy při výkonu advokacie způsobí škodu. Proto by právní zastoupení advokátem jako odborníkem nepochybně bylo každému z účastníků ku prospěchu.

Institut povinného zastoupení advokátem v našem právním řádu již delší dobu existuje a zkušenosti s jeho používáním jsou veskrze pozitivní. Avšak i tam, kde u nás není zastoupení advokátem povinné, jsem se setkal s tím, že soudce v komplikovanějších řízeních doporučuje účastníkovi, který není zastoupen advokátem, aby vyhledal odbornou právní pomoc. Dodávám, že v kontinentální Evropě jde o institut běžný, hojně využívaný. Aby nedošlo k nadužívání či zneužívání, bylo by nepochybně vhodné omezit rozsah povinného zastoupení podle druhu a hodnoty sporu.

Samozřejmě očekávám, že v diskusi zazní i demagogická argumentace, podle níž je institut povinného zastoupení advokáta v řízení způsobem, jakým se advokáti snaží získat další klientelu. Věcným rozбором problematiky však zjistíme, že v dnešní době laický účastník řízení v podstatě není v soudním řízení schopen samostatně postupovat z důvodu složitosti procesních předpisů, což, jak již bylo řečeno, mnohdy vede ke zbytečnému neúspěchu ve sporu samotném.

V souvislosti s očekávanou občanskoprávní úpravou Česká advokátní komora odpovědně přistoupila ke zvyšování odborné úrovně advokátů a již delší dobu provádí pravidelná školení pro advokáty. Cílem je to, aby všichni advokáti byli náležitě připraveni na účinnost nové právní úpravy a aby tak byli schopni poskytovat fundovanou právní pomoc široké clientské veřejnosti.

Představenstvo České advokátní komory se dosud problematikou povinného zastoupení účastníků nezabývalo a žádnou iniciativu v tomto směru zatím nevyvíjí. Práva klientů a problematika jejich postavení v soudním řízení po nabytí účinnosti nové úpravy však tlak na změnu právní úpravy institutu povinného zastoupení advokátem v soudním řízení určitě vyvolají.

JUDr. Martin Vychopeň,

advokát a předseda České advokátní komory

[AK Camrda, Premus, Vychopeň, Vachoušek, Zeman a partneři](#)

Masarykovo nám. 225
256 01 Benešov

Tel.: +420 317 763 535
Fax.: +420 317 763 530

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #12: Skrytá slabina úspěchu: zakladatelský paradox v řízení bohatství](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Partner BBH Tomáš Sedláček obdržel prestižní ocenění „Lawyer of the Year“ na IFLR Europe Awards 2026 v Londýně](#)
- [LEAGLE.ONE: Kdo pomůže dětem vybrat správnou cestu, když dnešní profese zítra nemusí existovat?](#)
- [Jindřich Fuka novým advokátem Aegis Law](#)
- [LEAGLE.ONE: Advokacie po nástupu AI: Kdo se přizpůsobí, získá náskok. Kdo ne, může zůstat pozadu](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Český Deloitte Legal posiluje: Jiřina Procházková jmenována CE partnerkou](#)
- [V lednu přišel šok. Ze seznamu zmizely tisíce soudních překladatelů](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #11: Mezigenerační převod majetku: Největší chyba je neudělat nic](#)